

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

به نام خداوند جان و خرد
کزین برتر اندیشه برگزود

بنیاد ایران شناسی بایاری خداوندانا و توانا و به همت گروهی پر شمار از استادان دانشمند و فرهیخته ایران دوست، دوسمین همایش ملی ایران شناسی را از ۳۰ آذر تا ۳ دی ماه سال ۱۳۸۳ در تهران در چند بخش برگزار کرد.
نخستین بخش از برنامه «دوسمین همایش ملی ایران شناسی»، مراسم افتتاحیه آن بود که در ۳۰ آذر ماه ۱۳۸۳ در مرکز هایشهای بین المللی صدا و سیما از ساعت ۹ صبح و با ورود حجت الاسلام و المسلمین جناب آقای سید محمد خاتمی رئیس محترم جمهوری اسلامی ایران، به تالار اصلی آغاز گردید.

در این مراسم پس از پخش سرود ملی جمهوری اسلامی ایران، آیاتی چند از قرآن کریم (آیات ۲۲ تا ۲۴ سوره مبارکه حشر) تلاوت گردید.

پس از آن جناب آقای دکتر محسن تهرانی زاده، دبیر دوسمین همایش ملی ایران شناسی و معاون اطلاع رسانی و بهکاری های علمی و بین المللی بنیاد ایران شناسی، با بیان خیر مقدم به رئیس جمهور و وزیر او خوشامدگویی به دانشمندان، محققان و میهمانان حاضر در مراسم، گزارشی از چگونگی برگزاری دوسمین همایش ملی ایران شناسی را به سمع و نظر مدعوین و شرکت کنندگان رساندند.

«گزارشی مختصر از فعالیت‌های بنیاد ایران شناسی» عنوان سخنرانی جناب آقای دکتر حسن حبیبی، رئیس دومین همایش ملی ایران شناسی و رئیس بنیاد ایران شناسی بود که به نوع فعالیت‌های بنیاد و بخشی از فعالیت‌هایی که در آینده بر انجام آن اهتمام خواهد داشت، اشاره شد. رئیس بنیاد ایران شناسی در سخنان خود حاضران را از تصمیم بنیاد بر توسعه فعالیت‌های بین‌المللی و سازماندهی آن با تأسیس «انجمن و دبیرخانه همکاری‌های بین‌المللی ایران شناسی» مطلع نمودند. در پایان با قرائت سروده خود، از رئیس محترم جمهوری دعوت نمودند تا با ارائه سخنان خود برنامه اولین روز دومین همایش ملی ایران شناسی به طور رسمی افتتاح و آغاز بکار کند. رئیس محترم جمهوری، با تأکید بر اهمیت مساله ایران شناسی به دیدگاه‌های مختلفی که پرداختن به ایران شناسی را در عصر حاضر ضرورت می‌بخشد، اشاره کرده و از طرح تأسیس «انجمن و دبیرخانه همکاری‌های بین‌المللی ایران شناسی» توسط بنیاد ایران شناسی استقبال نمودند.

بخش دوم برنامه، دربرگیرنده سخنرانی‌ها و نیز بیاناتی است که در مراسم اختتامیه همایش عنوان گردید. مراسم اختتامیه در بعد از ظهر ۳ دیماه ۱۳۸۳ در تالار شماره ۳ ساختمان حافظیه با قرائت آیات ۲۴ و ۲۵ سوره مبارکه نور آغاز شد و سخنرانها و گزارشیان به شرح زیر عرضه شدند: گزارش سرکره‌های علمی یازده گانه دومین همایش از آنچه در مدت برگزاری برنامه‌های گروه در ۴ روز متوالی روی داده و پیشنهادهایی که در هر یک از گروه‌های تخصصی مطرح شده است، سخنان برخی از میزبانان و شرکت‌کنندگان خارجی همایش، سخنرانی رئیس محترم مجلس شورای اسلامی، سخنان رئیس بنیاد ایران شناسی، قرائت بیانیه دومین همایش ملی ایران شناسی توسط دبیر همایش، قرائت اساننامه «انجمن و دبیرخانه همکاری‌های بین‌المللی ایران شناسی» و تصویب آن توسط شرکت‌کنندگان ایرانی و غیر ایرانی حاضر در مجمع و در پایان شکر رئیس همایش از شرکت‌کنندگان و وعده دیداری دیگر در انجمنی دیگر.

بخش دیگر برنامه همایش اختصاص به سخنرانی‌های عمومی داشت که هر چند از نظر توالی زمانی اجزای آنها مقدم بر مراسم اختتامیه بود، اما مطالب آن در گزارش مراسم افتتاحیه و اختتامیه و سخنرانی‌های عمومی منتشر گردید، تا خوانندگان گرامی با قرائت آنچه در مراسم افتتاحیه از اهداف و چگونگی فعالیت‌های بنیاد ایران شناسی و نیز برگزاری دومین همایش ملی ایران شناسی، به عنوان یکی از فعالیت‌های این بنیاد، گفته شد و همچنین با اطلاع از برنامه‌های جلسه اختتامیه، با حضور ذہن‌میشتر بتوانند از این بخش بهره‌مکنند.

هدف از برگزاری سخنرانیهای عمومی، فراهم آوردن امکان دیدار و تبادل نظر میان شرکت کنندگان و آشنایی محققان با یکدیگر بود. در این جلسات، علاوه بر مباحث متوع مرتبط با مسائل روز ایران شناسی، «مسائل و مشکلات فرهنگ نویسی» نیز به عنوان موضوع تخصصی میکیری شد.

برنامه سخنرانیهای عمومی در ۴ روز بهائش در نخستین ساعات هر روز (۳۰/۸/۱۰ صبح) برگزار گردید، به جز روز اول که این برنامه پس از برگزاری مراسم افتتاحیه، از ساعت ۱۱ صبح در تالار اصلی مرکز بهائشهای بین المللی صدا و سیما به اجرا درآمد. در تمامی روزهای برگزاری بهائش، هر روز ۳ سخنرانی ایراد گردید.

برنامه سخنرانیهای دودین بهائش ملی ایران شناسی، در ۱۱ گروه علمی و مجموعه ای از سخنرانیهای عمومی تنظیم شده بود که به ترتیب عبارت است از:

- ۱- ادبیات ایران
- ۲- اقتصاد ایران
- ۳- باستان شناسی ایران
- ۴- تاریخ و جغرافیای ایران و جغرافیای تاریخی و تاریخ محلی
- ۵- تاریخ علم و تعلیم و تربیت در ایران
- ۶- زبانهای ایرانی و زبان شناسی ایران
- ۷- سیاست، مدیریت و روابط بین الملل
- ۸- فرهنگ عامه و مردم شناسی ایران
- ۹- فلسفه و کلام و معارف اسلامی ایران

۱۰- کتاب‌شناسی و نسخه‌شناسی آثار ایرانی

۱۱- همنه‌ایران

برنامه هر یک از گروه‌ها، به طور هم‌زمان در طول مدت ۴ روز برگزاری همایش در سالن‌های اختصاص یافته برگزار گردید. مقالات هر گروه علمی به صورت مجموعه‌های جداگانه تدوین شده‌اند و مجموعه مقالاتی که پیش روی شاست یکی از آن مجموعه‌ها است. داوران گروه‌های علمی یازده‌گانه همایش مرکب از استادان و محققان برجسته و صاحب‌نام بودند که خلاصه و اصل مقالات را ارزیابی و درباره آنها داوری کردند.

نظیر همه همایش‌ها در دومین همایش ملی ایران‌شناسی نیز تمامی مقالات در یک مرتبه و درجه بودند، اما به نظر مسئولان علمی همایش، همه مقالات، نکته‌های پیش و کم تازه‌ای را در برداشتند و به همین علت نیز خواستار چاپ مجموعه مقالات بودند و هستند. درباره تدوین مجموعه مقالات یادآوری چند نکته بایسته است:

- ۱- ترتیب تقدم و تاخر مقالات به ترتیب الفبایی نام خانوادگی نویسندگان است.
- ۲- مقالات فارسی از دست راست کتاب و مقالات خارجی از دست چپ شروع می‌شوند.
- ۳- مطابق رسمی که در تدوین مجموعه مقالات هست نوشته‌ها به ترتیبی که نویسندگان تنظیم کرده‌اند بدون ویراستاری محتوایی و ادبی و تنها با برخی دخل و تصرف‌های مربوط به ویرایش فنی چاپ می‌شوند. در همایش‌نامه‌های بنیاد نیز از این قاعده بطور کامل پیروی شده است. در نتیجه خوانندگان با سبک‌های مختلف و شیوه‌های گوناگون در عرضه مطالب روبرو می‌شوند و البته محققان زبان‌شناس و سبک‌شناس می‌توانند از این شیوه کار، نتایج فراوانی بدست آورند.

در عین حال یادآوری این نکته بجاست که گمگاه ممکن است خواننده دقیق از سبک نغارش یا برخی بی سلیقه‌ی ماویا اشتباه‌های دستوری و... برخی نوشته‌ها آزرده خاطر شوند. این پرسش بجاست که چه باید کرد؟ چاره کارکنار نهادن مقالات نیست، درست تر آن است که پیش از آنچه اکنون در اندیشه زبان فارسی، مستقیم، به این زبان که برای همه ما عزیز است و نیز به ساز و کار کسترش دست نویسی آن میندیشیم.

امیدواریم تنوع مباحث و اهمیت برخی از مطالب تازه و نوآوری ما به گونه‌ای باشد که جستجوگران و پژوهش‌پژو، مسکران جوان را به پی گیری و پی جویی نکته‌های تازه و ادوار و اندک اندک راه تعیین اولویت‌های تحقیق را در زمینه کسترده و پایان‌ناپذیر مطالعات و تحقیقات ایرانی و پژوهش‌های ایران شناسی، هموار سازد.

«خدایا نگه دار این مهر شمس زاهره یمنان و از آسیب دهر»